

Vlada Republike Slovenije

Gospod Janez Janša, predsednik vlade RS

Gospod Zdravko Počivalšek, podpredsednik vlade in minister za gospodarski razvoj in tehnologijo

Gospod Matej Tonin, podpredsednik vlade in minister za obrambo

Gospa Aleksandra Pivec, podpredsednica vlade in ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Gospod Anže Logar, minister za zunanje zadeve

Gospod Aleš Hojs, minister za notranje zadeve

Gospod Andrej Šircelj, minister za finance

Gospa Lilijana Kozlovič, ministrica za pravosodje

Gospod Boštjan Koritnik, minister za javno upravo

Gospod Janez Cigler Kralj, minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

Gospod Tomaž Gantar, minister za zdravje

Gospa Simona Kustec, ministrica za izobraževanje, znanost in šport

Gospod Jernej Vrtovec, minister za infrastrukturo

Gospod Vasko Simoniti, minister za kulturo

Gospod Andrej Vizjak, minister za okolje in prostor

Gospod Zvonko Černač, minister brez resorja, pristojen za strateške projekte in kohezijo

Gospa Helena Jaklitsch, ministrica brez resorja, pristojna za področje odnosov med RS in avtohtono slovensko narodno skupnostjo v sosednjih državah ter med RS in Slovenci po svetu

ZADEVA:

Predlogi za vključitev ukrepov za zeleno okrevanje gospodarstva v tretji paket ukrepov za blažitev posledic pandemije

Ljubljana 14.5.2020

Spoštovani predsednik vlade, gospod Janša ter vse ministrice in ministri!

Po vsej Evropi nastajajo pobude z zahtevami po zeleni obnovi po Corona krizi (Nemčija, Anglija, Francija...). Zeleno okrevanje gospodarstva je sicer že utemeljeno v globalnih in evropskih ciljih za preprečevanje in zmanjševanje podnebnih sprememb ter globalnih izzivov (Cilji trajnostnega razvoja ZN - SDG 17, Pariško podnebni sporazum, Evropski zeleni dogovor). Vsi se moramo zavedati nujnosti uvajanja sprememb, ki bodo bolj zelene in bolj trajnostne. Temu je potrebno prilagoditi našo miselnost in naše delovanje.

CER (Center energetsko učinkovitih rešitev) je oblikoval zavezništvo za Zeleno okrevanje Slovenije. V njej so združene ideje in konkretni predlogi za zagotovitev zelenega okrevanja gospodarstva. K pobudi so pristopila številna podjetja, znanstvene institucije, akademiki in druge organizacije. Druži nas ideja o spodbujanju inoviranja, razvoja in implementacije zelenih tehnoloških rešitev, torej tistih, ki zmanjšujejo ogljični odtis, prispevajo k trajnosti in spodbujajo samooskrbo.

Cilj Zavezništva za zeleno okrevanje Slovenije je zagotoviti razvoj zelene, pametne in tehnološko napredne Slovenije. Hkrati je cilj zavezništva spodbuditi Vlado RS k sprejemanju ukrepov za pospeševanje zelenega gospodarstva.

Zavezništvo je poželo **izjemen odziv skoraj sto različnih podjetij in organizacij iz 12 različnih sektorjev**. Zavezništvo za zeleno okrevanje je prejelo številne izraze podpore ideji ter konkretne predloge za spodbujanje razvoja zelenega gospodarstva.

Zelena in digitalna tranzicija zagotavljata pravilne investicijske priložnosti, ki lahko pomagajo k okrevanju gospodarstva, skladno z globalnimi trajnostnimi cilji. Hkrati pa zagotavljata, da bo gospodarstvo odpornejše

in družba bolje opremljena na prihajajoče krize, ki smo jim lahko priča že v bližnji prihodnosti. Zeleno okrevanje gospodarstva bo zelo zahtevna naloga naše generacije. Temeljiti mora na znanju, tehnologiji, digitalizaciji, načelih krožnega gospodarstva, transparentnosti in etiki. Hkrati pa mora biti izrazito povezovalno in delovati nadsektorsko.

CER Pozdravlja predlog komisarja Timmermansa: »**Contribution to Recovery Action Plan**«, ki trdi, da je za okrevanje nujen koordiniran evropski dogovor in upoštevanje zelenega dogovora. Le ta je sprejet kot strategija rasti, ki bo Evropo pripravila na temeljne spremembe nove industrijske revolucije, oblikovanje trajnostih delovnih mest v posodobljeni ekonomiji, da bo naslavljala osnove izzive klimatskih sprememb, izgub biodiverzitete ter bo izboljševala zdravje in blagostanje svojih državljanov. Zelena tranzicija in digitalna transformacija sta opredeljeni kot dva ključna stebra, na katerih bo morala temeljiti celotna ekonomska obnova.

Predlogi ukrepov Zaveznštva za zeleno okrevanje Slovenije so široko zastavljeni, kot bi morale biti široko zastavljeno spodbujanje zelenega okrevanja. Ukrepi pokrivajo števila področja od zelene regulative, zelenih javnih naročil, zelenih delovnih mest, zelena politika upravljanja z naravo in zemljišči, zeleni projekti in zelene finance in davki.

Prepričani smo, da lahko z zeleno tranzicijo zagotovimo razvoj zelene, pametne in tehnološko napredne Slovenije. Pri tem bo ključem sistemski in medsektorski pristop ter **sodelovanje** Vlade RS, finančnih institucij in gospodarstva.

Na Vlado RS naslavljamo na poziv, da vključi predloge ukrepov za bolj zeleno okrevanje v nove pakete za blaženje posledic pandemije. Vključitev teh ukrepov daje jasno sporočilo o oblikovanju prihodnosti in konkretne spodbude za tiste dejavnosti in akterje, ki bodo najbolj blažili in zmanjševali podnebne spremembe.

Z veseljem smo na voljo za dodatne pojasnitve, kot hkrati prosimo, da naše znanje, izkušnje, strokovnost, primere dobrih praks in dobronamernost aktivneje vključite v pripravo ukrepov.

Želimo vam čimprejšnji sprejem tretjega paketa ukrepov za blažitev posledic pandemije. Naj bodo ti dolgoročno in zeleno usmerjeni.

Zeleni pozdrav.

S spoštovanjem
Ana Struna Bregar
Izvršna direktorica CER

NAMEN SLOVENSKEGA POZIVA K ZAVEZNIŠTVU ZA ZELENO OKREVANJE

Zelene in digitalne transformacij bodo deležni čisto vsi sektorji gospodarstva. Zato je prav v vseh sektorjih potrebno procese, storitve in produkte usmerjati v preobrazbo, da bodo temeljili na principih krožnega gospodarstva, blažili posledice podnebnih sprememb in zmanjševali njihove učinke, povečevali produktivnost in učinkovitost, zmanjševali stroške, odpadke, emisije, porabo energije in materialov ter optimizirali porabo virov in energije. Ne nazadnje, da bodo vplivali na spreminjanje navad in vrednot posameznikov ter spodbujali razvoj trajnostne družbe.

Namen Slovenskega poziva k zavezništvu za zeleno okrevanje je pozvati gospodarske in finančne voditelje, strokovna in poslovna združenja, nevladne organizacije ter vse zainteresirane deležnike k povezovanju, sodelovanju in podpori:

- doslednemu spoštovanju in doseganju ciljev zastavljenih v Evropskem zelenem dogovoru,
- ideji, da mora biti okrevanje po pandemiji COVID 19 nujno usmerjeno tudi v zeleno in digitalno obnovo, ki bo Sloveniji zagotovila trajnostni razvoj v prihodnosti,
- za uveljavitev zelenega okrevanja na sistemskem nivoju,
- za postavitev jasne in močne zelene agende, ki bi jo Vlada RS prispevala k EU zelenemu dogovoru v času predsedovanja EU.

[Celotni poziv in vsi podporniki so objavljeni na povezavi >>](#)

KORISTI ZELENE IN DIGITALNE TRANZICIJE ZA GOSPODARSTVO

1. Zelena in digitalna tranzicija zagotavljata pravilne investicijske priložnosti, ki lahko pomagajo pri okrevanju gospodarstva, skladno z globalnimi trajnostnimi cilji.
2. Digitalizacija in ozelenitev gospodarstva zagotavljata odpornejšo in bolj opremljeno družbo za prihajajoče krize, ki smo jim lahko priča že v bližnji prihodnosti.
3. Zasebni sektor bo imel koristi od nove »realnosti«, ki ji bomo priča v smislu dostopa do novih kreditov, novih dobavnih verig in tržišč, novih delovnih metod, ki bodo usklajeni s cilji zelenega in digitalnega okrevanja.
4. Stalne inovacije in prilagajanja podjetij na prihajajoče krize ter spremenjeni poslovni ekosistem bodo podjetjem zagotavljali uspešno delovanje.
5. Zelena in digitalna tranzicija bo podjetjem zagotavljala, da se bodo lažje vključila in prilagodila novi industrijski revoluciji, ki smo ji priča. Zagotavljala jim bo zmanjševanje stroškov, večjo učinkovitost, energetska samozadostnost, ugled blagovne znamke, odpiranje novih trgov, inoviranje novih poslovnih modelov in priložnosti.

KRATKA PREDSTAVITEV CER – Center energetske učinkovite rešitve:

CER je strateško strokovno partnerstvo slovenskih in mednarodnih gospodarskih, raziskovalnih ter nevladnih organizacij iz različnih sektorjev. Deluje v širšem družbenem interesu za pospeševanje zelenih tehnologij, ki prinašajo odgovor na podnebno krizo.

Predstavlja povezavo med politiko, gospodarstvom in javnostjo.

Pod »zeleno tehnologije« opredeljujemo vse storitve, produkte in procese, ki zmanjšujejo porabo energije in materialov, zmanjšujejo in odpravljajo odpadke in emisije, povečujejo uporabo čiste energije in so bolj energetske učinkovite.

Člani CER zaposlujejo skupaj več kot 6400 zaposlenih in ustvarijo več kot 7,4 mrd EUR prometa.

CER je član pan-evropskega zavezništva za zeleno okrevanje po pandemiji COVID 19.

CER ima močno partnerstvo z drugimi uglednimi institucijami in organizacijami, ki spodbujajo zeleno gospodarstvo in okrevanje med drugimi Cambridge Institute for Sustainability Leadership in Prince Albert 2 of Monaco Foundation.

www.cer-slo.si

PREDLOGI ZA UKREPOV za tretji paket zmanjševanja učinkov pandemije

Ukrepi morajo biti usmerjeni v zeleno tranzicijo in digitalizacijo. Reševanje običajnih poslov »Business as usual«, je praksa, ki smo jo vsi dolžni preseči.

ZELENA REGULATIVA

- Uvesti je treba kriterije, ki bodo opredeljevali zelene projekte in zelene gospodarske dejavnosti, skladno z regulativo EU.
- Vse organizacije morajo uvesti nefinančno poročanje ter postaviti trajnostne strategije, sicer ne smejo biti upravičene do kakršnih koli finančnih spodbud ali olajšav.
- Oblikovanje regulative mora biti oblikovano skladno z novimi trendi, pri čemer je potrebno puščati prostor za spodbujanje inovacij, zasebnih pobud ter novih poslovnih modelov.
- Nujno je oblikovanje regulatornega testnega okolja za zelene tehnologije.
- Nujno povezovanje s preostalimi članicami EU pri oblikovanju zelenega okrevanja.

ZELENA DELOVNA MESTA - usposabljanje in veščine

- Ohranjati in spodbujati je treba zaposlovanja na zelenih delnih mestih.
- Zagotoviti je treba celovite programe ter sredstva za ozaveščanje in izobraževanje za preobrazbo organizacij v trajnostne ter o prednostih uporabe zelenih tehnologij (tako na ravni države, lokalnih skupnosti, finančnih ustanov in vlagateljev ter gospodarstva).
- Posodobiti je treba celotni izobraževalni sistem ter ga narediti bolj aplikativnega na aktualne družbene in okoljske izzive – oz. za zelena delovna mesta prihodnosti.
- Spodbujanje dela od doma in poenostavitev regulative, ki mora to to omogočati in zagotavljati.
- Pospešiti in spodbuditi je treba izobraževanje in ozaveščanje za izboljšanje razumevanja in učinkovitejše izvajanje ukrepov oživitve gospodarstva (vabilo deležnikom k vključitvi v SDG7 hub globalni mentorski program Open Education for a Better World).
- Spodbujanje in razvoj programov za učinkovito delovanje nevladnih organizacij ter njihov konstruktiven dialog z vlado za preprečevanje koruptivnih dejanj.
- Reforma javne uprave (npr. uvajanje konceptov dela od doma, spodbujanje (zelenih) inovacij in nagrajevanje v tej smeri, uvajanje »zelenih« elementov v vse programe dela javnih organov...).
- Razvoj programov in razpisov za spodbujanje sodelovanja raziskovalnih organizacij z gospodarstvom.

ZELENA JAVNA NAROČILA

- Javna naročila morajo vključevati izključno zelene rešitve (storitve, produkte in procese).
- Vsi javni projekti in investicije morajo biti zeleni.
- Pri izboru zelenih projektov in tehnologij naj imajo vselej prednost domači ponudniki.

ZELENA POLITIKA UPRAVLJANJA NARAVE IN ZEMLJIŠČ

- Uvesti je treba različne načine spodbujanja relokacije proizvodnje osnovne industrije, katerih krhkost se je nedavno pokazala.
- Obnoviti in varovati je treba ekosisteme na kopnem in v vodnih okoljih.
- Okoljski zakoni morajo varovati obnovo ekosistemov in trajnostno upravljanje zemljišč.

ZELENI PROJEKTI

- Skupaj z javnim in zasebnim sektorjem je potrebno identificirati potencialne projekte, ki jih je mogoče razvijati. Pri tem bo izjemnega pomena ozaveščanje različnih deležnikov (vlade, finančnih ustanov ter gospodarstva). Potreben bo pregled obstoječih naložbenih načrtov in razvoj novih. Pri tem se lahko opiramo na vodilna področja in aktivnosti, kjer je bil že do sedaj opažen največji potencial.

- Prehod v krožno gradbeništvo z razvojem novih krožnih rešitev kot z razvojem trga, vključno javnih naročil.
- Uvesti je treba posebni nacionalni program za razvoj zelenih tehnologij, ki bi spodbujal testne platforme, pilotne projekte in inovacijske ekosisteme, ki bi povečevali konkurenčnost slovenskih podjetij in izvoz slovenskega strokovnega znanja na rastočih mednarodnih trgih ter bi pritegnili tuje naložbe v Slovenijo. S tem bi izboljšali in okrepili poslovno okolje za inovacije, vključno s prenosom tehnologij in veščin. Ekosistemi bi odprli tudi priložnosti za MSP za vstop na energetske trge, v katere so potrebne velike naložbe.
- Potrebna je čimprejšnja uskladitev nacionalne regulative z evropsko (klimatski in energetski paket 2030) ter prevzem pobude za pilotske izvedbe operativnih programov.
- Uvedba finančnih spodbud start-up podjetjem, ki slonijo na konceptih krožnega gospodarstva, zelenih tehnologij in recikliranja.
- Uvedba finančnih spodbud za digitalizacijo in uporabo pametnih rešitev za zmanjšanje ogljičnega odtisa in optimizacijo delovanja obstoječih rešitev.
- Pozitivna diskriminacija krožnih praks pri investiranju in predvsem negativna diskriminacija okoljsko spornih praks in projektov (višja obrestna mera ...).
- Podpora krožnim laboratorijem, ki razvijajo in testirajo krožne poslovne modele v praksi, ki jih je mogoče implementirati v matična podjetja.
- Vzpostavitev optimalnega krožnega gospodarstva na področju plastike.
- Spodbujanje vključevanja slovenskih deležnikov iz gospodarstva ter raziskovalnih organizacij v evropska partnerstva.

ZELENE FINANCE IN DAVKI

- Povečati je treba obstoječe subvencije za zelene tehnologije (storitve, produkte in procese), ki zmanjšujejo porabo energije in materialov, zmanjšujejo in odpravljajo odpadke in emisije, povečujejo uporabo čiste energije in so bolj energetske učinkoviti tako za fizične kot pravne osebe.
- Finančnih podpor ne smejo biti deležna podjetja iz »onesnažujočih industrij«, ki nimajo ustreznega podnebnega načrta in trajnostne strategije poslovanja.
- Zagotoviti je treba velik program obnove gospodarstva, ki bo temeljil na povečani javni porabi in investicijskem načrtu ter bo spodbujal ekonomsko rast po krizi z ustreznim regulatornim okvirom.
- Zagotoviti je treba povečanje obstoječih in oblikovati nove inovativne finančne instrumente za zeleno obnovo v prihajajočih mesecih. Pomemben vir zasebnega kapitala se lahko spodbudi z javnimi finančnimi instrumenti in ustrezno fiskalno politiko.
- Zagotoviti je treba zeleno financiranje projektov ter dostop do zelenega financiranja, vključno s tveganim kapitalom, množičnim financiranjem ter izkoriščanjem virov EU. Zato je v zeleno tranzicijo nujno vplesti finančni ter zavarovalniški sektor.
- Nujno je pospešiti integracijo okoljske in družbene trajnosti v poslovni model bank in drugih finančnih posrednikov.
- S poroštvi, posojili ter vavčerji se lahko financira dejavnosti za nižanje ogljičnega odtisa. Vsekakor bi se ukrepi morali bolj razlikovati glede na panoge, npr. v turizmu imamo priložnost za usmerjanje v bolj nišni trg zelenega butičnega turizma, kar bo znižalo onesnaženost in povečalo dodano vrednost.
- Davčne spodbude za tiste, ki ukrepajo (npr. nižji % v dohodninski lestvici ali pri plačilu DDPO, če se dokazano obnašaš zeleno).

VODILNA PODROČJA,

kjer je bil že do sedaj opažen največji potencial in jih je potrebno dodatno okrepiti

1. Celovita energetska prenova objektov in gradnja skoraj ničenergijskih objektov

- Predlog aktivacije dodatnih kohezijskih sredstev za potrebe energetskih prenov objektov na način preusmeritve razpoložljivih sredstev z drugih področij v ta namen. Predlagamo nov/dodatni razpis po modelu energijskih prenov javnih stavb s finančne perspektive 2007/2014, torej direktno 100-odstotno (brez DDV) financiranje ukrepov za energetska učinkovitost s prednostnim izborom ukrepov, ki aktivirajo veliko število deležnikov (npr. ukrepi na ovoju stavbe), saj z njimi lahko dosežemo visoke multiplikacijske učinke in hkrati velike prihranke ter znižanje emisij. Argument več za tako odločitev je vsekakor dobra praksa in izjemni rezultati, doseženi v času omenjene perspektive. Ukrep ima lahko kratkoročne in srednjeročne učinke na gospodarstvo.
- Predlog dodatnih sredstev iz podnebnega sklada za namen subvencioniranja energetskih prenov objektov preko Eko sklada. Pri tem je potrebno (po vzoru subvencij iz drugih držav) za zagotovitev investicijskega cikla začasno občutno dvigniti subvencije za ukrepe, ki aktivirajo veliko število deležnikov (npr. ukrepi na ovoju stavb), saj z njimi lahko dosežemo visoke multiplikacijske učinke in hkrati velike prihranke ter znižanje emisij. Sredstva naj bodo v prvi vrsti namenjena občanom in podjetnikom.
- Potrebno je zagotoviti, da se ohranijo finančne spodbude za gradnjo skoraj ničenergijskih stavb preko Eko sklada. Spodbude se ohranijo za stanovanjske stavbe in se ponovno uvedejo za javne objekte (vrtci, šole, zdravstvene ustanove ...). S tem se zagotovi, da ne pride do upada investicij na področju gradbeništva in da ostane energetska učinkovitost novograjenega stavbnega fonda na vsaj enaki ravni kot pred nastopom krize. Sistem spodbud Eko sklada ima za nove investicije izredno spodbuden učinek, istočasno pa občutno zmanjšuje možnost sive ekonomije, ki je v gradbeništvu še vedno zelo prisotna.
- Potrebno bi bilo uvesti nove spodbude Eko sklada, in sicer v obliki nepovratnih sredstev za gradnjo in obnovo poslovnih stavb. Teh spodbud do sedaj ni bilo.
- Začasno znižanje (do konca leta 2022) DDV iz 9,5 % na 3 % za gradnjo skoraj ničenergijskih stanovanjskih stavb.
- Oblikovanje regulativnega okolja, ki bo preprečeval takšno gradnjo in prenavo objektov, ki ustvarjajo sindrom bolnih stav in posledično uničujejo zdravje ljudi.
- Subvencije za nakup opreme za digitalizacijo procesa načrtovanja z orodji BIM.
- Obvezna uporaba orodij BIM pri načrtovanju javnih objektov in infrastrukture.

2. Inovativna energtika in povečana uporaba obnovljivih virov energije

- Dodelitev nepovratnih sredstev podjetjem za namenske investicije v zeleno energijo, če to hkrati pomeni pomembno stroškovno optimiranje proizvodnje/storitev.
- Spodbuditi je treba nastajanje lokalnih energetskih skupnosti za intenzivnejši razvoj podeželja.
- Spodbujanje samooskrbnih pametnih skupnosti (spodbujanje pilotnih projektov, inovativnih finančnih instrumentov in oblikovanje regulative).
- Finančne spodbude za razvoj in uporabo baterij ter hranilnikov energije.

3. Čista mobilnost

- Finančne spodbude za menjavo starega avtomobila s čistejšim novim vozilom (kratkoročni ukrep).
- Ekološka in proračunsko nevtralna prenova Zakona o davku na motorna vozila z oprostitvijo električnih vozil (kratkoročni ukrep).
- Zagotavljanje ustrezne ravni sredstev za spodbude za nakup električnih vozil in postavljanje polnilne infrastrukture (srednjeročni ukrep).
- Spodbujanje celovitih energetskih rešitev (električna vozila, polnilna infrastruktura, fotovoltaika, baterijski hranilni sistemi) (srednjeročni ukrep).
- Zagotovitev, da delež sredstev podnebnega sklada, namenjenih ukrepom na posameznem področju, ustreza potencialu, ki ga ima to področje za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in drugih onesnaževal (srednjeročni ukrep).
- Finančne spodbude posameznikom, ki uporabljajo kolesa, javni prevoz ali hodijo peš na delovno mesto.
- Povečanje finančnih spodbud za nakup polnilnic za alternativna goriva in ustrezne programske opreme.
- Širitev infrastrukture za kolesarjenje in hojo. Podpora investicijam občin v kolesarsko infrastrukturo, skupne prometne površine in infrastrukture za hojo v naseljih preko razpisov za občine iz sredstev podnebnega sklada, skladno z veljavnim programom porabe. Kolesarska infrastruktura je ključna tudi za razvoj varne mikromobilnosti, kot so e-skiroji, poleg tega pa lahko začasno prevzame tudi del potnikov javnega potniškega prometa, ki dlje časa ne bo mogel delovati s polno kapaciteto.
- Širitev sistemov za izposajo koles z e-kolesi. Podpora občinam za razvoj in širitev sistemov za izposajo koles v povezavi s postajališči javnega potniškega prometa, nadgradnja z električnimi kolesi za večji doseg in širitev v regije ob usklajenosti sistemov med občinami.
- Širitev polnilne infrastrukture za e-mobilnost. Potrebno je povečati predvidena sredstva iz podnebnega sklada za podporo investicijam občin za vzpostavitev polnilnih postaj za električna vozila ter spodbudo podjetjem za investicije v e-kolesa in kolesa za službeno uporabo, parkirišča za kolesa in kolesarnice ter polnilnice za električna vozila.
- Spodbude za nakup koles in e-koles. Nekatere države (npr. Italija) so za večji obseg kolesarjenja v času po epidemiji uvedle spodbude za nakup koles, tovrstne spodbude so tudi pri nas že predvidene v programu porabe sredstev podnebnega sklada.
- Posodobitev javnega potniškega prometa. Spodbude za nakup električnih vozil za prevoz potnikov ter za informacijsko posodobitev prevoznikov in povezavo s sistemi za izposajo koles in souporabe avtomobilov v t. i. mobilnost kot storitev (angl. *Mobility as a Service – MaaS*). V preteklih letih so bili že pripravljene normativni in organizacijski okviri za upravljavca in enotno financiranje javnega prometa, financiranje pa je delno predvideno tudi v programu porabe sredstev podnebnega sklada, dodatni viri so lahko tudi v novi kohezijski politiki 2021–2027.
- Posodobitev železniške infrastrukture. Posodobitev in nadgradnja železniških prog, postajališč in postaj ter tehničnih naprav zlasti v okviru večjih regij (osrednjeslovenska, podravska, savinjska) in povezav med njimi je temeljni ukrep za čisto mobilnost, ki zahteva stalna in večja vlaganja iz različnih virov.

4. Modernizacija industrije v čisto in krožno

- Nujne so višje spodbude za uvajanje zelenih tehnologij (storitev, produktov in procesov) v industrijo.
- **Med priorite je treba uvrstiti storitveno dejavnost, ki zagotavlja podporo industriji na področju meritev in preskušanja za zagotavljanje varnosti in kakovosti.**

5. Trajnostno ravnanje z vodo

- Voda je dragocen vir. V vodnem krogu je deležnikov več in vsak mora odigrati svojo vlogo za njeno ohranjanje. Zato je pomembno, da trajnostne strategije zajemajo tudi področje varovanja vode ter vodnih virov ter s tem uresničevanje trajnostnega razvojnega cilja OZN št. 6: Čista voda in sanitarna ureditev.
- Pripraviti regulativo, ki bo spodbudila gospodarno rabo vode v vseh panogah in zagotavljala trajnostni odjem in oskrbo z vodo, kot to narekuje 6. cilj OZN.
- **Pripraviti regulativo, ki bo spodbudila gospodarno uporabo vodnih virov v skladu z Direktivo 2000/60, odpravila diskriminacijo med različnimi vrstami industrij, ki uporabljajo vodo za proizvodne namene.**
- Pripraviti regulativo, ki bo omogočala transparentnost izračunavanja višine obveznosti plačevanja za vodo na način, da proizvajalcev iz Slovenije ne postavlja v nekonkurenčni položaj v primerjavi s podjetji iz primerljivih in trajnostno naravnanih držav.
- Sprejetje trajnostnih, dolgoročnih in konkretnih ukrepov ter pravičnih rešitev, ki bodo rezultat dialoga med deležniki.

6. Kmetijstvo prihodnosti

- Povečati in pospešiti je treba spodbude v prehrambno samooskrbo.
- Večjo finančno podporo mora imeti trajnostna proizvodnja hrane.

7. Ohranjanje narave in upravljanje zemljišč

- Projekti niso pripravljeni po vseh pravilih, da presoje vplivov na okolje ne obstajajo ali da se državni organi izogibajo vključevanju javnosti v postopke.
- Spodbude za ozelenitev mest in regij – regionalno načrtovanje in izvedba zelene infrastrukture in naravnih rešitev za blaženje učinkov podnebnih sprememb ter povečanja kakovosti življenja (urbano gozdarstvo, zelene strehe, naravno odvodnjavanje in drugi biotehnični ukrepi, ki lahko vzpostavijo nov trg in preoblikovanje izvajalskih podjetij z visokoogljičnimi praksami). Ukrepi ozelenitve ob ustrezni prekvalifikaciji pomenijo nova zelena delovna mesta, saj so delovno intenzivni in potrebujejo lokalno delovno silo. Mesta tako omogočijo podjetjem pridobitev referenc in izkušenj za izvajanje drugod v regiji. Urbana ozelenitev zahteva spodbude mest, zakonodajni okvir in sodelovanje strokovnjakov (urbanisti, arhitekti, gozdarji, krajinski arhitekti, gradbeniki, elektroinženirji ...), hkrati pa privabi zelene investicije in evropska sredstva.

8. Upravljanje odpadkov

Upravljanje odpadkov kot energije:

- takojšnja priprava nacionalne energetske bilance odpadkov (MOP, MZI, MGRT);
- sprejem predpisa¹ o prednostni uporabi odpadkov za predelavo v reciklirana ogljična goriva, da Slovenija doseže 10 % lastnih goriv v transportu in zato zmanjša uvoz goriv in storitev odstranjevanja za blizu 300 mio. €;
- odobritev dvoletnega obdobja »regulatornega dopusta«, da pilotski projekti zelenih rešitev dokažejo obljubljene finančne in okoljske učinke;
- v letu 2020 sprostiti 50 mio. € sredstev iz podnebnega sklada za zagonsko financiranje infrastrukture za pilotske projekte zelenih rešitev;
- v letu 2020 sprostiti 20 mio. € iz podnebnega sklada za spodbujanje deležnikov vrednostne verige za vzpostavitev spreminjanja odpadkov v gorivo;
- 50 % sredstev Sklada skladov pri SID nameniti za dolgoročno financiranje pilotskih projektov zelenih rešitev.

9. Raziskave in inovacije

- Okrepiti je treba vlaganja v raziskave in razvoj novih čistih tehnologij, razvoj kadrov in novih znanj ter pilotnih in testnih okolij, ki so potrebni za prehod v podnebno nevtralno družbo. Predlagamo cilj vlaganj v R & D 4 % BDP do leta 2030, od tega iz javnih sredstev vsaj 1,5%.
- Spodbuda sodelovanja raziskovalno-razvojnih oddelkov in dizajn managementa na področju trajnostnega razvoja in krožnega gospodarstva.

10. Zdravstvo

- Povečane investicije v zdravstvo, zdravstvene tehnologije in infrastrukturo za ekonomski in socialni razvoj skupnosti.
- Spodbude za reciklažo zdravstvenega odpadnega materiala.

---

¹ Na podlagi direktiv EU klimatsko-energetskega paketa 2030 (še posebej direktive EU 2018/2001 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov), NEPN-ja o energetske bilanci odpadkov in dopolnjene vladne Strategije za alternativna goriva ter Akcijskega programa vzpostavitve ustrezne infrastrukture za alternativna goriva v prometu.